

بسم الله الرحمن الرحيم

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده ادبیات علوم انسانی گروه باستان شناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: دوره تاریخی

عنوان:

گونه شناسی و طبقه بندی سفال های شهر کازرون

استاد راهنما :

دکتر لیلی نیاکان

استاد مشاور :

دکتر نگین میری

پژوهشگر:

فرهاد رستمی

شهریورماه 1391

واوست خدایی که روح خود را به انسان تقدیم کرد
ومن بنده او، آموختم که این کمترین را تقدیم کنم

به نگاه پر مهر مادرم
به دستان زحمتکش پدرم
به محبت بی دریغ همسرم

تشکر و قدردانی

پس از حمد پروردگار توانا ،سپاس گذاشتن اشخاصی که در این کار مرا یاری دادند آسان نیست. شایسته می دانم که مراتب تقدیر و تشکر و سپاس خویش را از استادان گرامی خانم دکتر لیلی نیاکان به عنوان استاد راهنما و خانم دکتر نگین میری به عنوان استاد مشاور به پیشگاهشان تقدیم نمایم.

همچنین کمال تشکر و قدردانی از مدیر گروه محترم خانم دکتر بهروزی ،استاد بزرگوار جناب آقای دکتر بهمن فیروزمندی بخاطر راهنماییهای ارزشمندشان را دارم .

در این راه از کمک های ریاست محترم میراث بیشاپور جناب آقای مصیب امیری،از مسولان محترم پژوهشکده باستان شناسی جناب آقای رضا نوروزی،جناب آقای موسوی کمال تشکر و قدردانی را بعمل می آورم.

از پدر و مادر عزیزم به جهت تمام تلاش ها یشان صمیمانه متشکرم .

فهرست مطالب

عنوان

فصل اول

- 1.....مقدمه
- 3.....1-1. بیان مسئله
- 5.....2-1. فرضیات
- 5.....3-1. اهمیت تحقیق
- 6.....4-1. اهداف پژوهش
- 6.....5-1. سابقه پژوهش
- 7.....6-1. روش انجام تحقیق

فصل دوم

- 9.....1-2. موقعیت جغرافیایی
- 12.....2-2. تقسیمات اداری و سیاسی
- 13.....3-2. زمین شناسی
- 16.....4-2. کوهها
- 16.....1-4-2. کوه شاپور
- 17.....2-4-2. کوههای خشت
- 17.....3-4-2. کوههای کوهمره
- 18.....5-2. دشتها
- 18.....6-2. ذخایر محلی
- 19.....7-2. آب هوا و شرایط اقلیمی
- 20.....8-2. منابع آب
- 22.....9-2. پوشش گیاهی
- 23.....10-2. گونه های جانوری
- 24.....11-2. جغرافیای تاریخی کازرون
- 24.....1-11-2. وجه تسمیه کازرون

- 25.....2-11-2.کازرون در کتب تاریخی.....
- فصل سوم:نگاهی کوتاه به پیشینه مطالعات باستان شناسیوتقسیم بندی دوره های فرهنگی فارس
- 1-3.....پیشنه مطالعات باستان شناسی کازرون.....
- 29..... 1-2-2.تقسیم بندی دوره های فرهنگی استان فارس.....
- 29..... 3-1-2.دوران سنگ.....
- 29.....3-2-2.فرهنگ سفال موشکی.....
- 30.....3-2-3.فرهنگ سفال جری.....
- 30.....3-4-2.فرهنگ سفال باکون.....
- 30.....3-4-2-1.باکون 1.....
- 31.....3-4-2-2.باکون 2.....
- 31.....3-4-2-3.تل گپ.....
- 31.....3-5-2.سفال لپویی.....
- 32.....3-6-2.آغاز نگارش(بانش).....
- 32.....3-7-2.سفال دوره کفتزی.....
- 32.....3-8-2.فرهنگ دوره قلعه شقا،تیموران.....
- فصل چهارم:بررسی و معرفی اسکانگاه ها ومحوطه های باستانی برجای مانده درحوزه فرهنگی شهر کازرون
- 33.....4-1. معرفی آثار.....
- 33.....4-1-1.بخش اول تپه ها.....
- 33.....4-1-1-1.تل شهرنجان.....
- 34.....4-1-1-2.تل قلعه نصیرآباد.....
- 35.....4-1-1-3.تل برج 2نصیرآباد.....
- 35.....4-1-1-4.تل برج 1 نصیرآباد.....
- 36.....4-1-1-5.محوطه آب خیرات.....
- 36.....4-1-1-6.تل قلعه دختر نصیر آباد.....
- 37.....4-1-1-7.تل زیرکان.....
- 38.....4-1-1-8.تل جعفری.....
- 38.....4-1-1-9.تل قلعه سیف آباد.....

- 39.....10-1-1-4.تل خندق سيف آباد.....
- 40.....11-1-1-4. محوطه ملاى اره
- 41.....12-1-1-4.تل شهيدى
- 41.....13-1-1-4. تل گنجى
- 42.....14-1-1-4. تل يانگ
- 42.....15-1-1-4.محوطه کلگه دان ابوعلی.....
- 43.....16-1-1-4. تل مر گرد.....
- 44.....17-1-1-4. محوطه باستانی درياچه پريشان
- 45.....18-1-1-4.تل اياز آباد 1.....
- 46.....19-1-1-4.تل ايازآباد2.....
- 46.....20-1-1-4.تل رشتون
- 47.....21-1-1-4.تل گبرى.....
- 48.....22-1-1-4.تل امامزاده ابالفتح
- 48.....23-1-1-4.تل قلعه ميرزا على اکبر.....
- 49.....24-1-1-4.تل پنج محل.....
- 50.....25-1-1-4. تل دهداران(فتح آباد).....
- 51.....26-1-1-4.تل آبسالان.....
- 51.....27-1-1-4.تل غلام تيشه زن
- 52.....28-1-1-4.تل گود باقله
- 52.....29-1-1-4.تل جيدون
- 53.....2-1-4-بخش دوم غارها وپناهگاهها.....
- 53.....1-2-1-4. مجموعه غار های شهرنجان
- 53.....2-2-1-4. مجموعه غارهای دره سيد محمد.....
- 54.....3-2-1-4. غار اسکان عشایر
- 54.....4-2-1-4.غار پل خيرات.....
- 55.....5-2-1-4.مجموعه غار های هلک.....
- 55.....6-2-1-4.پناهگاه صخره ای روستای پل آبگينه

56.....	7-2-1-4. غار گپ.....
	فصل پنجم طبقه بندی و گونه شناسی سفالهای کازرون
58.....	1-5. فرم ثبت اطلاعات داده های سفالین.....
62.....	2-5. طبقه بندی نمونه ها.....
63.....	1-2-5. طبقه بندی براساس نوع قطعات.....
64.....	2-2-5. طبقه بندی براساس شیوه ساخت.....
65.....	3-2-5. طبقه بندی براساس کیفیت ساخت.....
66.....	4-2-5. طبقه بندی براساس میزان پخت.....
67.....	5-2-5. طبقه بندی براساس رنگ خمیره.....
68.....	6-2-5. طبقه بندی براساس رنگ پوشش داخلی.....
69.....	7-2-5. طبقه بندی براساس پوشش خارجی.....
70.....	8-2-5. طبقه بندی براساس نوع تزیین.....
71.....	9-2-5. طبقه بندی براساس نوع شاموت.....
72.....	10-2-5. گاهنگاری نسبی.....
74.....	11-2-5. گونه شناسی.....
75.....	1-11-2-5. سفال های دوره ایلامی.....
76.....	2-11-2-5. سفال های دوره هخامنشی.....
77.....	3-11-2-5. سفال های دوره اشکانی.....
78.....	4-11-2-5. سفال های دوره ساسانی.....
79.....	5-11-2-5. سفال های دوره اسلامی.....
80.....	3-5. نتیجه گیری.....
81.....	4-5. نتیجه گیری کلی.....
82.....	تصاویر.....
199.....	منابع فارسی.....
201.....	منابع لاتین.....

فهرست تصاویر

- تصویر 4-1 تل برج شهرنجان ،نما ضلع شمال شرقی.....59
- تصویر 4-2 عکس سفال تل شهرنجان59
- تصویر 4-3.تل قلعه نصیرآباد،نما ضلع شمالی61
- تصویر 4-4.عکس سفال تل قلعه نصیر آباد.....61
- تصویر 4-5.تل برج نصیرآباد 2،نما ضلع شرقی.....65
- تصویر 4-6. عکس سفال های تل برج نصیر آباد 2.....65
- تصویر 4-7.تل برج نصیر آباد 1،نما ضلع شمالی67
- تصویر 4-8. عکس سفال های تل برج نصیر آباد 1.....67
- تصویر 4-9. محوطه آب خیرات ،نمای جنوب غربی69
- تصویر 4-10.عکس سفال های محوطه آب خیرات69
- تصویر 4-11.قلعه دختر نصیرآباد ،ضلع جنوب غربی71
- تصویر 4-12.عکس سفال های تل قلعه نصیر آباد71
- تصویر 4-13. تل زیرکان،نما ضلع جنوب غربی74
- تصویر 4-14. عکس سفال های تل زیرکان74
- تصویر 4-15. تل جعفری ، نما ضلع شرقی77
- تصویر 4-16. عکس سفال های تل جعفری77
- تصویر 4-17. تل قلعه سیف آباد ، نما ضلع شمال شرقی80
- تصویر 4-18.عکس سفال های تل قلعه سیف آباد80
- تصویر 4-19. تل خندق سیف آباد ،نما ضلع غربی83
- تصویر 4-20.عکس سفال های تل خندق سیف آباد83
- تصویر 4-21.محوطه ملای اره ،نما ضلع جنوبی86
- تصویر 4-22. عکس سفال های محوطه ملای اره.....86
- تصویر 4-23.تل شهیدی ،نما ضلع شمالی91
- تصویر 4-24. عکس سفال های تل شهیدی91
- تصویر 4-25. تل گنجی، نما ضلع شمالی94

- تصویر 4-26. عکس سفال های تل گنجی 94
- تصویر 4-27. تل یانگ، نما ضلع شمالی 97
- تصویر 4-28. عکس سفال های تل یانگ 97
- تصویر 4-29. محوطه کلگه دان ابوعلی، نما ضلع شرقی 101
- تصویر 4-30. عکس سفال های محوطه کلگه دان ابوعلی 101
- تصویر 4-31. تل مر، ضلع شمالی 104
- تصویر 4-32. عکس سفال های تل مر 104
- تصویر 4-33. محوطه باستانی شمال شرقی دریاچه پریشان 107
- تصویر 4-34. عکس سفال های محوطه شمال شرقی دریاچه پریشان 107
- تصویر 4-35. تل ایازآباد 1، نمای ضلع غربی 109
- تصویر 4-36. عکس سفال تل ایازآباد 1 109
- تصویر 4-37. تل ایاز آباد 2 110
- تصویر 4-38. عکس سفال های تل ایازآباد 2 112
- تصویر 4-39. تل رشتون، نمای ضلع شرقی 115
- تصویر 4-40. عکس سفال های تل رشتون 115
- تصویر 4-41. تل گبری، نمای ضلع شمالی 118
- تصویر 4-42. عکس سفال های تل گبری 118
- تصویر 4-43. تل امامزاده ابالفتح، نمای ضلع شرقی 121
- تصویر 4-44. عکس سفال های، تل امامزاده ابالفتح 121
- تصویر 4-45. تل قلعه بنه ملای علی اکبر، نمای جنوبی 124
- تصویر 4-46. عکس سفال های تل بنه ملای علی اکبر 124
- تصویر 4-47. تل پنج محل، نمای ضلع شرقی 127
- تصویر 4-48. عکس سفال های تل پنج محل 127
- تصویر 4-49. تل دهداران، نمای شرقی 130
- تصویر 4-50. عکس سفال های تل دهداران 130
- تصویر 4-51. تل آبسالان، نمای ضلع شرقی 134
- تصویر 4-52. عکس سفال های تل آبسالان 134

- تصویر 4-53. تل غلام تیشه زن، نمای ضلع شمالی..... 136
- تصویر 4-54. عکس سفال های غلام تیشه زن 136
- تصویر 4-55. تل گود باقله، نمای ضلع جنوبی 138
- تصویر 4-56. عکس سفال های تل گود باقله 138
- تصویر 4-57. تل جیدون، نمای ضلع غربی..... 141
- تصویر 4-58. عکس سفال های تل جیدون..... 141
- تصویر 4-59. غار شهرنجان 154
- تصویر 4-60. عکس سفال های غار شهرنجان 154
- تصویر 4-61. مجموعه غار های دره سید محمد..... 156
- تصویر 4-62. مجموعه غار های دره سید محمد..... 156
- تصویر 4-63. عکس سفال های غار های دره سید محمد..... 157
- تصویر 4-64. غار اسکان عشایر 159
- تصویر 4-65. عکس سفال های غار اسکان عشایر 159
- تصویر 4-66. غار پل خیرات 2..... 162
- تصویر 4-67. عکس سفال های غار پل خیرات 2..... 162
- تصویر 4-68. مجموعه غار های هلک..... 164
- تصویر 4-69. مجموعه غار های هلک..... 164
- تصویر 4-70. عکس سفال های مجموعه غار های هلک..... 165
- تصویر 4-71. پنا هگاه صخره ای، روستای آبگینه..... 168
- تصویر 4-72. عکس سفال های، پنا هگاه صخره ای روستای آبگینه 168
- تصویر 4-73. غار تل گپ..... 170
- تصویر 4-74. عکس سفال های غار تل گپ..... 170

فهرست اشکال

- شکل 1-2. موقعیت جغرافیایی شهرکازرون..... 10
- شکل 1-4. طرح سفال های تل شهرنجان 58
- شکل 2-4. طرح سفال های،تل قلعه نصیر آباد 60
- شکل 3-4. طرح سفال های تل برج 2 نصیر آباد..... 64
- شکل 4-4. طرح سفال های تل برج نصیر آباد 1 66
- شکل 5-4. طرح سفال های محوطه آب خیرات..... 68
- شکل 6-4. طرح سفال های تل قلعه نصیرآباد..... 70
- شکل 7-4. طرح سفال های تل زیرکان 73
- شکل 8-4. طرح سفال های تل جعفری..... 76
- شکل 9-4. طرح سفال های تل قلعه سیف آباد..... 79
- شکل 10-4. طرح سفال های تل خندق سیف آباد..... 82
- شکل 11-4. طرح سفال های محوطه ملای اره 85
- شکل 12-4. طرح سفال های تل شهیدی 90
- شکل 13-4. طرح سفال های تل گنجی (فتح الله)..... 93
- شکل 14-4. طرح سفال های تل یانگ 96
- شکل 15-4. طرح سفال های محوطه کلگه دان ابوعلی 100
- شکل 16-4. طرح سفال های تل مر 103
- شکل 17-4. طرح سفال های محوطه شرق دریاچه پریشان..... 106
- شکل 18-4. طرح سفال های تل ایاز آباد1 110
- شکل 19-4. طرح سفال های تل ایاز آباد 2..... 113
- شکل 20-4. طرح سفال های تل رشتون 116
- شکل 21-4. طرح سفال های تل گبری 119
- شکل 22-4. طرح سفال های تل امامزاده ابالفتح 122
- شکل 23-4. طرح سفال های تل بنه ملای علی اکبر 125
- شکل 24-4. طرح سفال های تل پنج محل 128

- شکل 4-25. طرح سفال های تل دهداران.....131
- شکل 4-26. طرح سفال های تل آبسالان.....135
- شکل 4-27. طرح سفال های تل غلام تیشه زن137
- شکل 4-28. طرح سفال های تل گود باقله139
- شکل 4-29. طرح سفال های تل جیدون142-148
- شکل 4-30. طرح سفال های غار شهرنجان155
- شکل 4-31. طرح سفال های مجموعه غارهای دره سید محمد157
- شکل 4-32. طرح سفال های غاراسکان عشایر160
- شکل 4-33. طرح سفال های غار پل خیرات 2.....163
- شکل 4-34. طرح سفال های مجموعه غارهای هلک165
- شکل 4-35. طرح سفال های پناهگاه روستای آبگینه169
- شکل 4-36. طرح سفال های غار گپ.....171
- شکل 5-1 فرم ثبت اطلاعات نمونه های سفالین.....176
- شکل 5-2. فراوانی آماری براساس نوع قطعات سفال های شهر کازرون178
- شکل 5-3. فراوانی آماری براساس شیوه ساخت سفال های شهر کازرون179
- شکل 5-4. فراوانی آماری براساس کیفیت ساخت سفال های شهر کازرون.....180
- شکل 5-5. فراوانی آماری براساس میزان پخت سفال های شهر کازرون.....181
- شکل 5-6. فراوانی آماری براساس رنگ خمیره سفال های شهر کازرون.....182
- شکل 5-7. فراوانی آماری براساس پوشش جداره داخلی سفال های شهر کازرون.....183
- شکل 5-8. فراوانی آماری براساس پوشش جداره خارجی سفال های شهر کازرون.....184
- شکل 5-9. فراوانی آماری براساس نوع تزیین سفال های شهر کازرون.....185
- شکل 5-10. فراوانی آماری براساس نوع شاموت سفال های شهر کازرون.....186
- شکل 5-11. فراوانی آماری براساس گاهنگاری نسبی سفال های شهر کازرون.....187

فهرست جدول اشكال

58.....	جدول شكل 1-3.....
61-62.....	جدول شكل 2-3.....
64.....	جدول شكل 3-3.....
66.....	جدول شكل 4-3.....
68.....	جدول شكل 5-3.....
71.....	جدول شكل 6-3.....
74.....	جدول شكل 7-3.....
77.....	جدول شكل 8-3.....
80.....	جدول شكل 9-3.....
83.....	جدول شكل 10-3.....
86-88.....	جدول شكل 11-3.....
91.....	جدول شكل 12-3.....
94.....	جدول شكل 13-3.....
97-98.....	جدول شكل 14-3.....
101.....	جدول شكل 15-3.....
104.....	جدول شكل 16-3.....
107-108.....	جدول شكل 17-3.....
111.....	جدول شكل 18-3.....
114.....	جدول شكل 19-3.....
117.....	جدول شكل 20-3.....
120.....	جدول شكل 21-3.....
123.....	جدول شكل 22-3.....
126.....	جدول شكل 23-3.....
129.....	جدول شكل 24-3.....
132-133.....	جدول شكل 25-3.....

135.....	جدول شکل 26-3
137.....	جدول شکل 27-3
140.....	جدول شکل 28-3
149-153.....	جدول شکل 29-3
155.....	جدول شکل 30-3
158.....	جدول شکل 31-3
161.....	جدول شکل 32-3
163.....	جدول شکل 33-3
166.....	جدول شکل 34-3
169.....	جدول شکل 35-3
171.....	جدول شکل 36-3

استان فارس از نقطه نظر باستان شناسی یکی از مهمترین حوزه های فرهنگی شناخته شده در ایران است که سهم چشمگیری در تحول تاریخ و فرهنگ سرزمین ایران داشته است و در طول تاریخ تمامی مراحل و ادوار زندگی انسان از عهد پارینه سنگی تا دوره های پیش از تاریخ و سپس در دورانهای تاریخی و اسلامی سیر تحول خویش را در این محدوده طی کرده است. بطوریکه آثار بدست آمده از محوطه های باستانی مانند: اشکفت گاوی، تل باکون، تل موشکی، تل جری، تل گپ، تل نخودی، و بسیاری از محوطه های دیگر شاهی بر این مدعا است.

با وجود مطالعات، کاوشها و بررسیهای فراگیر باستان شناسی در حوزه فرهنگی فارس، شهرستان کازرون همچنان ناشناخته باقی مانده است و فقدان بررسیهای منظم باستان شناسی موجب شده است تا هیچگونه اطلاعی از استقرارهای ادوار مختلف فرهنگی و ساختارهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی این منطقه در دست نباشد.

هدف اصلی در این پژوهش شناخت هرچه بیشتر سفال های شهر کازرون و سپس گونه شناسی و طبقه بندی سفال این محدوده جغرافیایی بوده است.

از سوی دیگر متاسفانه در کاوش های پیشین اطلاعات فراوانی راکه می شد با مطالعه سفال بدست آورده دست دادیم. بدین جهت از روش گزینش بین متغیرها که همیشه آسان نیست بهره برده ایم بطوریکه این روش توانست در مطالعه شناخت ویژگی های سفالهای محوطه های بررسی شده کمک بسیار زیاد به ما کنند.

این پایان نامه در چهار فصل تنظیم شده است. در فصل نخست کلیات تحقیق شامل بیان مسئله، فرضیات اهمیت تحقیق، اهداف و سابقه و روش تحقیق ارائه شده است. در فصل دوم به طور خلاصه به ساختار زمین شناسی و نیز آب هوا، جغرافیایی طبیعی، تنوع جانوری، پوشش گیاهی منطقه پرداخته شده است.

در فصل سوم به معرفی آثار و شناسایی محوطه موجود در شهر کازرون که بیش از 36 مورد است پرداختیم.

در فصل چهارم تمامی سفال های جمع آوری شده را براساس معیارها مشخص طبقه بندی کردیم که این معیارها به شرح زیر می باشد: 1- طبقه بندی براساس نوع یافته ها 2- طبقه بندی براساس نوع قطعه 3- طبقه بندی براساس شیوه ساخت 4- طبقه بندی براساس کیفیت ساخت 5- طبقه بندی براساس میزان پخت 6- طبقه بندی براساس رنگ خمیره 7- طبقه بندی براساس پوشش داخلی و خارجی 8- طبقه بندی براساس نوع شاموت و تزئین سفال و در آخر طبقه بندی براساس گونه شناسی سفال که این امکان را فراهم می کند تا سفال را از نظرتنوع گونه های ساخته شده مورد مطالعه قرار دهیم . و در نهایت به نتیجه گیری از مباحث پیشین پرداختیم بی شک تحلیل این داده ها از دیدگاههای گوناگون منجر به پاسخگویی به برخی معضات و نادانسته های ما از علم باستان شناسی خواهد شد.

1-1 بیان مساله

استان فارس با وسعت 121825 کیلومتر مربع تقریباً 7.5 درصد از مساحت ایران را در بر گرفته این استان بطور کلی کوهستانی است که به علت وسعت زیاد به سه منطقه منطقه سردسیر شمالی، گرمسیر جنوبی، معتدل مرکزی، تقسیم می شود. بنابراین می توان استان فارس را به خودی خود حوضه چهار فصل دانست که به تنوع آب هوایی و زیستی و بوم شناسی منطقه مستعد برای استقرار جوامع یکجانشین و در دشتهای کوچ نشین بوده است.

شهرستان کازرون در غرب استان فارس قرار دارد و یک منطقه کوهستانی است و وسعت این شهرستان 4119 کیلومتر مربع است. دشتهای کوچک و بزرگ کازرون شرایط اقلیمی و زیست محیطی مناسبی را جهت تشکیل استقرارها فراهم کرده است. این منطقه برای مطالعه فرهنگ های پیش از تاریخ و دوره تاریخی فارس از اهمیت ویژه ای برخوردار است. زیرا از یک سو با فرهنگهای پیش از تاریخ جلگه مرو دشت و نورآباد از سوی دیگر با فرهنگهای خوزستان مرتبط می شود.

همچنین دوره تاریخی کازرون نیز بسیار درخشان بوده بطوریکه به احتمال زیاد در هزاره اول پ.م بخشی از ایالت سوزیانای ایلام بوده است. با استقرار قوم پارس و توسعه قلمرو امپراتوری آنها در زمان پادشاهان هخامنشیان این ایالت علاوه بر مرکزیت اهمیت ویژه ای پیدا کرد و در راستای پیوند دادن ایالت فارس با سایر ایالات، بخصوص پایتخت های تابستانه و بهاره هخامنشیان در غرب، جاده شاهی احداث گردید که این جاده ایالت پارس را به شوش و هگمتانه در غرب و سارد در لیدیه بر کرانه مدیترانه پیوند می داد و از جمله شهرهایی که بر سر راه این جاده قرار داشتند شهرستان کازرون است.

به همین خاطر این شهرستان در دوره هخامنشیان از اهمیت ویژه ای برخوردار بوده است. در دوره امپراتوری ساسانیان بر اهمیت و اعتبار این شهر افزوده شده است شاپور یکم یکی از بزرگترین شهرهای آن زمان را در اینجا بنا کرد و بسیاری از نقش برجسته های ساسانی در دل

کوههای این منطقه قرار گرفته است.

2-1. سوالات و فرضیات تحقیق

سوالهای که در این تحقیق ذکر شده است عبارت است:

1- شکل گیری استقرارهای اولیه و نحوه تداوم فرهنگ ها در دوره های مختلف در این منطقه چگونه بوده است؟

2- تاثیر فرهنگهای فرا منطقه ای در شکل گیری و تکامل صنعت سفالگری منطقه چیست؟

3- با توجه به عبور جاده شاهی از این منطقه (بیشاپور - برازجان) آیا در منطقه استقرارهای دوره

هخامنشی وجود دارد؟ آیا این استقرارهای در دوره بعد (اشکانی - ساسانی) در منطقه ادامه داشته

است؟

ارائه فرضیه از مراحل اولیه تحقیق بعد از انتخاب موضوع می باشد، فرضیه تئوری ثابت نشده ای

است

که در مراحل بعدی تحقیق مورد آزمایش و تجربه قرار می گیرد و بدون ارائه آن اگر تحقیق ناممکن نباشد، بسیار دشوار خواهد بود.

1- حوزه فرهنگی کازرون استقرارهای پیش از تاریخی چندانی ندارد اما در دوره تاریخی استقرارهای زیادی در این منطقه شکل گرفته است.

2- آیا محوطه های دشت کازرون دارای ارتباط درون منطقه ای اند و با محوطه های مناطق همجوار ارتباط فرا منطقه ای گسترده ای داشته اند.

3- استقرارهای کازرون در دوره تاریخی به خصوص در دوره هخامنشیان و ساسانیان از اهمیت بسیار زیادی برخوردار بوده اند.

3-1. اهمیت تحقیق

شهرستان کازرون با قرار گرفتن در منطقه فارس و توجه خاص باستان شناسان به این ناحیه و نیز موقعیت مناسبی که برای وجود زیستگاهها و استقرارهای فرهنگی در آن مشاهده می شود تاکنون مورد توجه باستان شناسان قرار نگرفته و از طرفی عمده مطالعاتی که صورت گرفته ، بر روی آثار

و بناهای شاخص و مشهود ، بوده و توجه چندانی به اشیاء کوچک همچون سفال که نقش مهم و حیاتی در علم باستان شناسی دارد نشده است لذا در این تحقیق به گونه شناسی و طبقه بندی سفال های موجود در منطقه اشاره می کنیم نتایج حاصله از این تحقیق در روشن شدن گاهنگاری محوطه های باستانی شهر کازرون و ارتباطات فرهنگی آن با سایر محوطه های باستانی همجوار مفید و موثر است.

4-1- اهداف پژوهش

- 1- طبقه بندی و گونه شناسی سفال های شهر کازرون به منظور پاسخگویی به بخشی های از ابهامات باستان شناختی این شهر در دوران مختلف تاریخی می باشد.
- 2- شناخت دوره های فرهنگی مختلف موجود در دشت مرکزی شهر کازرون و رابطه فرهنگی این دوره ها با فرهنگهای دشت مرو دشت و نورآباد و خوزستان.
- 3- در این تحقیق سعی بر آن بوده که طبقه ها و دورهای فرهنگی مختلف مشخص، و گونه های اصلی، تحول و تکامل آنها از نظر گاهنگاری بررسی و مطالعه شود.
- 4- سعی شده است تا عواملی که نشانگر تداوم سنت ها بومی، یا سنت های و روش نو بوده اند مشخص شوند، و تاثیر عوامل خارجی در ساخت سفال ها نشان داده شود.

5-1. سابقه پژوهش

بنظر می رسد شهرستان کازرون هنوز بطور روشمند مورد مطالعه باستان شناسان قرار نگرفته است.

در گذشته جغرافیدانان مسلمان در سفرنامه های خود توضیحاتی در مورد وضعیت تاریخی این شهرستان ارائه داده اند که عمدتاً توصیف مناطق جغرافیایی یا شهرهای دوره ساسانی و اسلامی است، که از میان آنها می توان ابن بلخی نام برد و همچنین در فارسنامه ناصری از مناطق مختلف این ناحیه توضیحاتی به عمل آمده است.

عمده مطالعات بعمل آمده در این منطقه توسط باستان شناسان غربی و بر روی آثار شاخص دوران بویژه ساسانی صورت گرفته است ، از جمله کاوشهای شهر بیشاپور و نقوش برجسته های تنگ چوگان سرمشهد و تنگ قندیل نام برد .